

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi polttoaineverosta ja laiksi liikevaihtoverolain 3 §:n muuttamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Nykyinen laki polttoaineiden valmisteverosta annettiin vuonna 1974. Siihen on myöhemmin tehty lukuisia muutoksia. Nykyisessä muodossa se ei lainsäädäntöteknisesti enää täytä kaikilta osin nykyaikaiselle lainsäädännölle asetettavia vaatimuksia ja poikkeaa muussa valmisteverolainsäädännössä vuoden 1980 alussa toteutetuista uudistuksista. Tästä syystä ehdotetaan polttoaineverotusta koskeva lainsäädäntö uudistettavaksi kokonaisuudessaan.

Esitys sisältää nykyiseen lakiin verrattuna pääasiassa lakitekniisiä muutoksia, jotka ovat tarpeellisia polttoaineverosta annettavan lain saattamiseksi muodollisesti yhdenmukaiseksi muiden valmisteverolakien kanssa.

Esityksen mukaan polttoaineverotus perustuisi verovelvollisen kirjanpidon mukaisiin toimituksiin. Verovelvollisiksi on ehdotettu säädettaviksi myös niin sanotut varastossapitäjät,

jotka suorittaisivat valmisteveron suoraan valtiolle. Tähän asti varastossapitäjät ovat suorittaneet veron nestemäisen polttoaineen valmistajalle eli Neste Oy:lle, joka on suorittanut kyseisen veron edelleen valtiolle.

Esityksessä polttoaineiden veromäärät on ehdotettu säilytettäväksi niiden nykyisellä tasolla.

Koska eräistä teollisuudessa liuottimina sekä raaka- ja apuaineina käytettävistä öljyvalmisteista ei ole tarkoituksenmukaista kantaa polttoaineveroa, ehdotetaan ne jätettäväksi polttoaineverotuksen ulkopuolelle ja sisällytettäväksi liikevaihtoverotuksen piiriin. Tämä edellyttää liikevaihtoverolain 3 §:n muuttamista.

Esitys liittyy vuoden 1981 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Lait ehdotetaan saatettaviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1981.

YLEISPERUSTELUT.

1. Nykyinen tilanne.

1.1. Veromäärät ja veron tuotto.

Vuoteen 1974 kannettiin valmisteveroa bensiinistä, moottori- ja valopetrolista sekä dieselöljystä nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (372/66) nojalla. Silloisella valmisteverotuksella pyrittiin pääasiallisesti verottamaan vain liikenteessä käytettyjä polttonesteitä. Lukuun ottamatta halkoja, pilkkeitä, polttohaketta ja -turvetta muut

polttoaineet olivat myös liikevaihtoveron alaisia.

Öljyn hinnan noustessa vuosien 1973 ja 1974 vaihteessa lisäsi prosentuaalinen liikevaihtovero osaltaan polttoaineiden vähittäishintaan kohdistuvaa painetta. Tämän vuoksi silloista verojärjestelmää ei pidetty tarkoituksenmukaisena ja pääosa sekä kiinteistä että nestemäisistä polttoaineista vapautettiin liikevaihtoverosta ja niille säädettiin markkamääräinen valmistevero. Se vastasi vuoden 1973 lopussa tai vuoden 1974 alussa voimassa olleita hinto-

ja vastaavaa liikevaihtoveroa. Jos tuotteista oli kannettu sekä valmisteveroa että liikevaihtoveroa, sisällytettiin nämä molemmat uuteen valmisteveroon. Laki polttoaineiden valmisteverosta (300/74) tuli voimaan 1 päivänä toukokuuta 1974.

Polttoaineiden vero on suhteellisesti laskenut verojärjestelmän muuttamisesta alkaen. Veron suhteellinen osuus on laskenut tärkeimpien tuotteiden hinnoissa seuraavasti: moottoriben-

siini 54 %:sta 37 %:iin, dieselöljy 39 %:sta 32 %:iin, kevyt polttoöljy 11 %:sta 6 %:iin, raskas polttoöljy 11 %:sta 7 %:iin ja kivihiilimurska 11 %:sta 6 %:iin.

Veron suhteellisen osuuden pienentyminen johtuu siitä, että markkamääräisiksi säädettyjä veroja ei ole korotettu polttoaineiden hintojen nousua vastaavasti.

Voimassa olevat veromäärät ovat seuraavat:

Tuote	Vero
Polttomootoreissa käytävä moottoribensiini ..	106,02 p/nl ¹⁾
Muu moottoribensiini	23,90 p/nl
Teollisuusbensiini	3,65 ”
Raskasbensiini	4,35 ”
Lentobensiini	6,60 ”
Moottoripetroli	4,84 ”
Lentopetroli	3,22 ”
Valopetroli	5,28 ”
Dieselöljy	63,84 ” ²⁾
Kevyt polttoöljy	6,96 ” ³⁾
Raskas polttoöljy	5,35 p/kg ⁴⁾
Muut nestemäiset polttoaineet	23,90 p/kg
Kivihiili	13,00 mk/ton ⁵⁾
Kivihiilibriketit	21,00 mk/ton
Ruskohiili ja ruskohiilibriketit	21,00 ”
Kivi- tai ruskohiilestä valmistettu koksi tai puolikoksi	19,00 ”
Maakaasu	1,31 p/nm ³⁾
Propaani, butaani sekä muut maaöljykaasut ja kaasumaiset hiilivedyt ..	2,42 p/kg

Polttovainevero on valtiontaloudellisesti varsin merkittävä tulonlähde. Kuluvana vuonna polttoaineiden valmisteveroa arvioidaan kerty-

vän yli 3 miljardia markkaa. Pääosa veron tuotosta eli noin 85 % kertyy liikenteessä käytetävistä moottoribensiinistä ja dieselöljystä, 8 % kevyestä polttoöljystä, 6 % raskaasta polttoöljystä ja 1 % muista tuotteista kannettavasta polttoaineiden valmisteverosta.

¹⁾ Voimassa vuoden 1980 loppuun, jonka jälkeen vero laskee tasolle 93,50 p/nl

²⁾ Voimassa vuoden 1980 loppuun, jonka jälkeen vero laskee tasolle 55,98 p/nl

³⁾ Voimassa vuoden 1980 loppuun, jonka jälkeen vero laskee tasolle 3,83 p/nl

⁴⁾ Voimassa vuoden 1980 loppuun, jonka jälkeen vero laskee tasolle 2,31 p/kg

⁵⁾ Voimassa vuoden 1980 loppuun, jonka jälkeen vero laskee tasolle 7 mk/tonni

1.2. Verotusjärjestelmä.

Maassamme valmistettujen polttoaineiden valmisteverotus tapahtuu käytännössä siten, että valmistaja eli Neste Oy ja varastossapitäjät

antavat keskitetysti Helsingin piiritullikamarille ilmoituksen valmistus- ja varastopaikan tapahtumista kalenterikuukauden aikana. Saamiensa tietojen perusteella piiritullikamari tekee valmistajaa koskevan verotuspäätöksen. Valmistaja on valtiolle vastuussa myös varastossapitäjien osalle tulevasta polttoaineiden valmisteverosta, jota vastaavan määrän viimeksi mainitut ovat velvollisia valmistajalle suorittamaan. Varsinaista veroilmoitusta eivät varastossapitäjät siten anna. Verotarkastus tapahtuu fyysisen varastomittauksen muodossa.

Maahantuonnin yhteydessä tullikamari mittaa maahan tuodun tavaramäärän jokaisen tuontierän osalta ja määrää sen paljouden, jonka perusteella verotus tapahtuu. Verovelvollinen on maahantuojia.

Edellä selostettu verotusjärjestelmä on monimutkainen ja sitoo huomattavan paljon työvoimaa muuhun valmisteverotukseen verrattuna, eikä se luo niitä tarkastus- ja jälkiverotusmahdollisuuksia, joita polttoaineiden valmisteverotuksen huomattava valtionaloudellinen merkitys edellyttäisi.

2. Tarve lainsäädännön muuttamiseen.

Nykyiset moottoribensiinin, dieselöljyn, polttoöljyjen ja kivihiilen väliaikaisesti korotetut valmisteveromäärät perustuvat kuluvan vuoden loppuun voimassa olevaan lakiin (laki polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta, 441/80). Veromäärien säilyttäminen nykyisellä tasolla myös vuoden 1981 alusta lukien edellyttää siten uuden lain säätämistä tai nykyisen polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamista.

Koska polttoaineiden valmisteverosta annettu laki ei nykyisessä muodossa kaikilta osin täytä nykyaikaiselle lainsäädännölle asetettavia vaatimuksia ja poikkeaa muussa valmisteverolainsäädännössä vuoden 1980 alussa toteutetuista uudistuksista, ehdotetaan laki uudistettavaksi kokonaisuudessaan. Edellä mainittujen veromäärien lisäksi ehdotettavat muutokset ovat nykyiseen lakiin verrattuna pääasiassa lakiteknisii. Muutokset on katsottu tarpeellisiksi polttoaineverotuksen yksinkertaistamiseksi ja polttoaineverotuksen tuloutusjärjestelmän yhdenmukaistamiseksi muussa valmisteverotuksessa noudatettavan käytännön kanssa. Lisäksi eh-

dotetut muutokset parantavat polttoaineverotuksen tarkastus- ja jälkiverotusmahdollisuuksia.

3. Asian valmistelu.

Esitetyt lainsäädäntötekniset muutokset perustuvat pääosin valmisteverolakikomitean 2 päivänä heinäkuuta 1979 antamaan mietintöön (komiteanmietintö 1979:33) ja siitä saatuihin lausuntoihin. Esityksessä ei kuitenkaan ole ehdotettu siirryttäväksi komitean esittämään energian lämpöarvoon perustuvaan verotukseen.

4. Ehdotetut muutokset.

4.1. Verovelvollisuus.

Maassa valmistettujen polttoaineiden osalta on nykyään verovelvollinen yksinomaan tavaran valmistaja. Poltonesteiden verotuksessa on toisaalta jo vanhastaan ollut voimassa järjestelmä, jonka perusteella varastoissa on voitu verottomina säilyttää polttonesteitä. Koska tämän järjestelmän säilyttäminen on tarkoituksenmukaista, ehdotetaan verotuksen yksinkertaistamiseksi ja verotarkastuksen helpottamiseksi, että myös verottoman varaston pitäjät, lukuun ottamatta valtion varmuusvaraston pitäjää, säädettäisiin verovelvollisiksi.

4.2. Veron määräämisen perusteet.

Nykyään kannetaan vero nestemäisistä polttoaineista valmistuspaikalta luovutettujen normaalilitramäärien perusteella. Normaalityttila tarkoittaa polttoaineen tilavuutta +15° C:n lämpötilassa. Jotta veroilmoitukset voitaisiin tehdä ja verotus voitaisiin suorittaa verovelvollisen kirjanpidon nojalla, ehdotetaan, että veroa kannettaisiin verovelvollisen kirjanpidon mukaan toimitettujen määrien perusteella. Kirjanpidon mukainen verotus johtaisi myös siihen, että kuljetus- ja haihtumistappioita ei verotettaisi.

Maahantuonnin osalta valmisteverotus toimitettaisiin maahantuojan tekemän veroilmoituksen ja siihen liitettävien normaalien tullausasiakirjojen perusteella.

4.3. Verolliset tuotteet.

Nykyisin ovat polttoaineiden valmisteveron alaisia lukuisat tuotteet, joita ei käytetä polttoaineina, vaan pääasiassa teollisuuden raaka- ja apuaineina. Näitä ovat muun muassa raskasbenssiini, liuottimet, pehmittimet ja muut vastaavat kevytöljyvalmisteet. Koska näistä tuotteista ei ole tarkoituksenmukaista kantaa polttoaineiden valmisteveroa, ehdotetaan ne jätettäväksi polttoaineerotuksen ulkopuolelle ja sen sijaan sisällytettäväksi liikevaihtoverotuksen piiriin. Polttoaineveron alaisten tuotteiden luetteloon ehdotetaan lisättäväksi kaupunkikaasu.

4.4. Veromäärät.

Nykyiset, lähinnä tuontikaupparahaston hinnantasausmenojen rahoittamiseksi väliaikaisesti korotetut moottoribensiinin, dieselöljyn, polttoöljyjen ja kivihiilen valmisteveromäärät ovat voimassa kuluvan vuoden loppuun. Jos korotettujen verojen voimassaoloaikaa ei jatketa, alenisivat edellä mainittujen tuotteiden verot seuraavasti: moottoribensiini 12,52 p/nl, dieselöljy 7,86 p/nl, kevyt polttoöljy 3,13 p/nl, raskas polttoöljy 3,04 p/kg ja kivihiili 6 mk/tn. Veromäärien aleneminen pienentäisi polttoaineiden valmisteveron tuottoa nykyisiin veromääriin verrattuna lähes 600 miljoonalla markalla vuonna 1981.

Energiaan kohdistuvien verojen alentumista edellä mainitulla tavalla ei voida pitää valtioneuvoston hyväksymässä energiapoliittisessa ohjelmassa esitettyjen tavoitteiden mukaisina. Energian säästäminen, kotimaisten energialähteiden hyväksikäytön edistäminen ja polttoaineiden verojen suhteellisen osuuden kohottaminen aikaisemmin voimassa olleelle tasolle edellyttävät pikemminkin polttoaineerotuksen korottamista. Koska polttoaineveromääriä korotettiin kuluvan vuoden toukokuun alussa, ei hallitus katso kuitenkaan tarpeelliseksi ehdottaa verojen korottamista vuoden 1981 alusta, vaan ehdottaa, että polttoaineiden valmisteverot säilytettäisiin niiden nykyisellä tasolla. Tällöin on otettu huomioon myös tuontikaupparahastolle öljytuotteiden hinnantasauksesta vuonna 1981 aiheutuvien menojen rahoitus. Tätä tarkoitusta varten on tulo- ja menoarvioesityksessä ehdotettu varattavaksi 40 miljoonan markan määräraha.

4.5. Veron suorittaminen.

Voimassa olevan lain mukaan varastossapitäjän on maksettava valmistevero valmistajalle viimeistään verokautta lähinnä seuraavan kalenterikuukauden 20 päivänä. Varastossapitäjät eivät siten suorita valmisteveroa suoraan valtiolle. Valmistaja puolestaan tilittää muilta varastossapitäjiltä kertyneet verovarot valtiolle viimeistään verokautta toiseksi seuraavan kalenterikuukauden 20 päivänä. Valmistaja pitää siis kulloinkin hallussaan yhden kuukauden tuoton varastossapitäjän suoritettavista valmisteveroista. Nykyinen polttoaineerotuksessa noudatettava käytäntö poikkeaa muussa valmisteverotuksessa noudatettavasta menettelystä ja hidastaa valmisteverotulojen kertymistä valtiolle.

Ehdotuksen mukaan varastossapitäjät eivät enää maksaisi valmisteveroja valmistajalle, vaan suoraan valtiolle. Sekä valmistajan että varastossapitäjän olisi suoritettava vero verotuskautta seuraavan kalenterikuukauden loppuun mennessä. Käytäntö olisi tällöin sama kuin muussa valmisteverotuksessa.

Jotta ehdotettu tuloutusjärjestelmän muutos ei siirtymävaiheessa vaikeuttaisi kotimaisen valmistajan nykyistä rahoitusasemaa, on lakiehdotuksen voimaantulopykälään sisällytetty säännös, jonka mukaan nestemäisen polttoaineen valmistajan olisi suoritettava polttoainevero kuukautta myöhemmin kuin muiden verovelvollisten. Tätä säännöstä sovellettaisiin vuoden 1981 aikana.

4.6. Liikevaihtoverolain muuttaminen.

Liikevaihtoverolain 3 §:n 1 momentin f kohdassa on lueteltu ne tuotteet, jotka on vapautettu liikevaihtoverosta sillä perusteella, että ne kuuluvat polttoaineerotuksen piiriin. Tämän lisäksi kyseisen kohdan mukaan liikevaihtoverosta on vapautettu myös ydinvoima-aine-elementit. Koska polttoaineerotuksen ulkopuolelle ehdotetaan jätettäväksi lähinnä liuotin-, apu- ja lisäaineina käytettävät öljytuotteet, ehdotetaan kyseiset tuotteet sisällytettäväksi liikevaihtoverotuksen piiriin. Tämän mukaisesti kyseiset tuotteet ehdotetaan poistettaviksi liikevaihtoverolain 3 §:n verovapaiden tuotteiden luettelosta.

5. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset.

Tullilaitos huolehtii jo nykyään polttoaineden valmisteveron kannosta. Ehdotuksen toteuttaminen ei siten aiheuttaisi organisaatiomuutoksia. Polttoaineden verotusmenettelyn yksinkertaistuksessa aiheutuisi ehdotuksesta työvoiman käytön säästöä. Fyysisestä tarkastuksesta vapautuvaa työvoimaa voitaisiin käyttää tarkoituksenmukaisemmin muihin tullilaitoksen valvonta- ja tarkastustehtäviin.

Selostetuista työvoiman säästöistä koituisi valtiolle kustannussäästöjä. Säästöjä aiheutuisi

myös verovelvollisille sen vuoksi, että verotus suoritettaisiin verovelvollisten kirjanpidon perusteella.

Koska polttoaineveromäärät ehdotetaan säilytettäväksi niiden nykyisellä tasolla, ei esitys edellytä kaupunkikaasua lukuun ottamatta polttoaineden hintojen muuttamista.

Veron tuloutusmenettelyä koskeva muutos nopeuttaisi polttoaineveron kertymistä valtiolle. Tämän arvioidaan lisäävän polttoaineveron tuottoa noin 130 miljoonalla markalla vuonna 1982. Vuonna 1981 polttoaineveroa arvioidaan kertyvän 3 440 miljoonaa markkaa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.

1. Lakiehdotusten perustelut.

1.1. Laki polttoaineverosta.

Yleiset säännökset.

1 §. Pykälä sisältää yleisen säännöksen polttoaineveron suorittamisesta.

2 §. Tämä pykälä sisältää polttoaineen, varastossapitäjän, normaalikuutiometrin ja moottoribensiinin määritelmät. Polttoaineilla tarkoitetaan lain 4 §:ssä mainittuja tuotteita ja varastossapitäjällä sitä, jolle on myönnetty oikeus pitää nestemäistä polttoainetta verottoman polttoaineen varastossa. Normaalikuutiometrillä tarkoitetaan sitä kaasumäärää, jonka tilavuus on 1 m³ paineen ollessa 1 baari lämpötilassa 0° C. Sanottu paine on käytännöllisesti katsoen sama kuin niin sanottu normaalipaine. Moottoribensiinin määritelmä sulkee polttoaineveron ulkopuolelle liuottimina käytettävät bensiinilaadut.

3 §. Verovelvollisia ovat polttoaineen maahantuojat, valmistajat ja varastossapitäjä sekä eräiltä osin nestemäisten polttoaineden kaupaa harjoittava liike. Verottomasti tapahtuvien polttoaineden siirtoja koskevan valvonnan helpottamiseksi ovat pykälän 4 kohdan mukaan verovelvollisia myös ne, jotka tiettyyn tarkoitukseen saavat käyttää verotonta polttoainetta, jos sitä on käytetty muuhun tarkoitukseen. Vastaava säännös sisältyy useihin muihin valmisteverolakeihin. Toisin kuin nykyisin olisi myös nestemäisten polttoaineden varastossapitäjä verovelvollinen.

Varmuusvarastoista otettujen polttoaineden

osalta ei ole tarkoituksenmukaista säätää verovelvollisuutta valtiolle eli käytännössä näitä varastoja ylläpitävälle kauppa- ja teollisuusministeriölle. Tämän vuoksi ehdotetaan, että verovelvollinen olisi se, jolle polttoainetta on luovutettu valtion varmuusvarastosta.

Veron määräämisen perusteet.

4 §. Pykälä sisältää luettelon polttoaineista, joista vero kannetaan, sekä veromäärät. Nykyisessä laissa olevasta normaalilitran käsitteestä on luovuttu ja verot määrätään litralta, kilolta normaalikuutiometriltä tai tonnilta. Koska normaalilitran käyttämisestä verotusyksikkönä on luovuttu, on nykyiset normaalilitramääräiset verot muutettu vastaavan suuruisiksi volyymilitramääräisiksi veroiksi. Käytännössä veromäärät säilyvät siten niiden nykyisellä tasolla.

Lähinnä liikenteessä käytettyjen polttoaineden veron kiertämisen estämiseksi säädetään pykälän 2 momentissa, että nestemäiseen polttoaineeseen lisätyistä apuaineista on suoritettava sama vero kuin siitä polttoaineesta, johon apuaine on lisätty. Verovelvollinen olisi 3 §:n 6 kohdan mukaan nestemäisten polttoaineden kaupaa harjoittava liike.

Pykälän 3 momentin säännös niin sanotuista kuljetuskorvauksista vastaa nykyistä käytäntöä. Kuljetuskorvausta suoritettaisiin valmistuspalkalta varastossapitäjien varastoihin tai kulutukseen tapahtuvista kuljetuksista. Kuljetuskorvaus suoritettaisiin maassa valmistetun moottoribensiinin tai dieselöljyn valmistajalle tai varastossapitäjälle.

5 §. Pykälän mukaan maassa valmistetun polttoaineen valmistevero määrättäisiin verovelvollisen kirjanpidon mukaan. Lainkohta sisältää myös säännökset siitä, miten vero lasketaan muiden verovelvollisten kuin valmistajan tai varastossapitäjän osalta.

Verottomuus ja veronalennus.

6 §. Tähän pykälään sisältyvät verovapaus-säännökset vastaavat nykyistä käytäntöä ja voimassa olevan lain säännöksiä. Lisäyksenä on pykälän 8 kohtaan otettu tulliverolain (575/78) mukainen säännös ulkomaanliikenteessä olevan kulkuneuvon polttoaineen verottomuudesta.

7 §. Teollisessa tuotannossa polttoaineena käytettävän moottoribensiinin veron alentamisesta vastaava säännös sisältyy nykyiseen lakiin.

Pykälän toinen momentti vastaa nykyisen lain 4 §:n 6 momenttia (793/78). Kyseisen säännöksen nojalla on linja-autoliikenteessä käytetyn dieselöljyn hintaan sisältynyt polttoaineiden valmistevero voitu palauttaa liikenteenharjoittajalle. Palauttamisesta on tarkemmin määrätty valtioneuvoston päätöksellä (831/78). Nykyisen lain mukaan ei valmisteverotuslain säännöksiä ole ollut mahdollista soveltaa hakeuksiin perustuviin valmisteveron palautuksiin. Tämän vuoksi on pykälän 3 momenttiin sisällytetty viittaus valmisteverotuslakiin.

8 §. Milloin polttoaine on palautettu valmistajalle tai varastossapitäjälle esimerkiksi sen vuoksi, että se on virheellistä tai että on toimitettu muuta kuin tilattua polttoainetta tai muusta vastaavasta syystä, ei ole perusteltua kantaa veroa tällaisista niin sanotuista virhelähetysistä. Voimassa oleva laki polttoaineiden valmisteverosta ei sisällä yleissäännöstä virhelähetysten verottomuudesta, vaan kussakin tapauksessa erikseen on ollut sovellettava valmisteverotuslain (558/74) 42 §:ään sisältyvää säännöstä siitä, että valtiovarainministeriö tai tullihallitus voi erityisistä syistä poistaa suoritettavan valmisteveron. Tämän menettelyn yksinkertaistamiseksi olisi valmistajalla tai varastossapitäjällä oikeus vähentää suoritettavasta verosta valmistuspaikalle palautetuista polttoaineista suoritettua valmisteveroa vastaava määrä. Vastaava säännös sisältyy muihin valmisteverolakeihin.

9 §. Vapaa-alueelta tai tullivarastosta kulu-tukseen otettujen tai niissä kulutettujen polttoaineiden verottamista koskevat säännökset on

sisällytetty lakiin erillisenä pykälänä yhdenmu-kaisesti muiden vastaavien verolakien kanssa.

10 §. Milloin valmistevero on jo suoritettu sellaisesta polttoaineesta, joka 4 §:n perusteella on verotonta, olisi viejällä, luovuttajalla, siirtäjällä tai käyttäjällä oikeus saada valmistevero hakemuksesta takaisin. Palautusta olisi haettava piiritullikamarilta viimeistään kolmen kuukauden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona polttoaine on viety, siirretty tai luovutettu verottomaksi säädettyyn tarkoitukseen.

Erinäiset säännökset.

11 §. Säännös valtioneuvoston oikeudesta määrätä veromääristä jo siinä vaiheessa, kun eduskunnalle on annettu veromäärien muuttamista koskeva hallituksen esitys, sisältyy nykyisen lain 3 a §:ään (1021/79).

Nykyisen lain 5 a §:n (825/74) nojalla valtioneuvostolla on oikeus asumis- ja tuotantokustannusten alentamiseksi taikka niiden nousun estämiseksi tai hillitsemiseksi alentaa eräistä polttoaineista suoritettavaa valmisteveroa tai poistaa se kokonaan. Koska valtioneuvostolla olisi ehdotetun 11 §:n mukaan oikeus tarvittaessa myös alentaa veroa annettuaan sitä koskevan esityksen eduskunnalle, ei lakiehdotukseen ole sisällytetty nykyisen lain 5 a §:ää vastaavaa säännöstä.

12 §. Ehdotus sisältää säännökset siitä, että maassa valmistetun polttoaineen valmisteverotuksessa on soveltuvin osin noudatettava valmisteverotuslain säännöksiä, jollei polttoaine-verosta annetussa laissa toisin säädetä.

13 §. Maahan tuotuihin ja valtion varmuusvarastosta otettuihin, maassa valmistettuihin polttoaineisiin sovellettavasta polttoaineeverosta olisi pykälän 1 momentin nojalla vastaavasti voimassa, mitä tullista on säädetty tai määrätty.

Tullilain 28 §:ssä säädetään, että tulliselvitetäessä tulli- tai muonitusvarastossa olevaa tavaraa määrätään sen paljous varastoon panna tavaramäärän perusteella. Tämä säännöksen soveltaminen 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettuihin varastoihin merkitsi poikkeusta lain yleissäännöksestä, joka mukaan polttoaineeveroa kannettaisiin myynnin perusteella. Sen vuoksi ehdotetaan pykälän 2 momenttiin sisällytettäväksi säännös siitä, että tullilain 28 §:n säännöstä ei sovelleta silloin, kun maahan tuotua polttoainetta otetaan varastossapitäjän varastosta.

14 §. Pykälä vastaa voimassa olevaa lakia.

15 §. Tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta annettaisiin asetuksella. Asetuksella voitaisiin säätää myös verottamattomien polttoaineiden varastossapito-oikeudesta.

16 ja 17 §. Pykälät sisältävät voimaantulosäännökset. Lakia sovellettaisiin vuoden 1981 alusta. Milloin polttoaine on toimitettu valmistuspaikalta tai varastosta tai luovutettu tullivalvonnasta ennen vuoden 1981 alkua, sovellettaisiin nykyisen lain säännöksiä. Polttoaineen valmistajalla olisi vuoden 1981 aikana yhden kuukauden pidempi maksuaika kuin varastossapitäjällä. Vuoden 1982 alussa maksuajat tulisivat samanpituisiksi eli yhdeksi kuukaudeksi.

1.2. Liikevaihtoverolaki.

3 §. Liikevaihtoverolain 3 §:n 1 momentin f kohdan luettelosta on poistettu seuraavat tavat: teollisuusbenssiini, raskasbenssiini ja muu sen kaltainen tullitariffin nimikkeeseen 27.10 kuuluva kevytöljy ja kevytöljyvalmiste, muu tullitariffin nimikkeeseen 27.10 kuuluva nestemäinen polttoaine.

Lakia sovellettaisiin, milloin myyty tavara on

1.

toimitettu tai luovutettu tullivalvonnasta vuoden 1981 tammikuun ensimmäisenä päivänä tai sen jälkeen.

Jos kyseessä on sellainen öljytuote, josta on jo suoritettu valmisteveroa, voisi verovelvollinen hakea joko valmisteverotuslain 42 §:n tai tulliverolain 26 §:n nojalla valmisteveron palautusta.

2. Voimaantulo.

Esitys liittyy vuoden 1981 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Lait ehdotetaan saatettaviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1981.

3. Säättämisjärjestys.

Lakiehdotukset on käsiteltävä verolain säättämisestä määrättyllä tavalla.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

polttoaineverosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Yleiset säännökset.

1 §.

Polttoaineista on suoritettava valtiolle polttoaineveroa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §.

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) polttoaineilla 4 §:ssä mainittuja tuotteita;
- 2) varastossapitäjällä sitä, jolle tullihallitus on myöntänyt oikeuden pitää nestemäisiä polttoaineita verottamattoman polttoaineen varastossa;
- 3) normaalikuutiometrillä sitä kaasumäärää, jonka tilavuus on yksi kuutiometri absoluuttisen paineen ollessa yksi baari 0 Celsiusasteen lämpötilassa; sekä

4) moottoribensiinillä polttomoottoreissa käytettäväksi soveltuvaa benssiiniä, jonka oktaaniluku on 75 RON tai enemmän määriteltynä ASTM D 2699 -menetelmällä.

3 §.

Polttoaineveroa on velvollinen suorittamaan:

- 1) polttoaineen maahantuojaja;
- 2) polttoaineen valmistaja;
- 3) varastossapitäjä;
- 4) se jolle polttoainetta on siirretty verotta, jolle siirrettyä polttoainetta ole käytetty verottomaksi säädettyyn tarkoitukseen;
- 5) se jolle polttoainetta on luovutettu valtion varmuusvarastosta; sekä
- 6) nestemäisen polttoaineen kauppa harjoittava liike nestemäiseen polttoaineeseen lisäämistään aineista.

Veron määrämisen perusteet.

4 §.

Polttoaineveroa on suoritettava:

- 1) muusta moottoribensiinistä kuin lentobensiinistä 107,08 penniä litralta;
 - 2) lentobensiinistä 6,67 penniä litralta;
 - 3) moottoripetrolista 4,88 penniä litralta;
 - 4) lentopetrolista 3,25 penniä litralta;
 - 5) valopetrolista 5,32 penniä litralta;
 - 6) dieselöljystä 64,38 penniä litralta;
 - 7) kevyestä polttoöljystä 7,02 penniä litralta;
 - 8) raskaasta polttoöljystä 5,35 penniä kilolta;
 - 9) kivihiilestä 13 markkaa tonnilta;
 - 10) briketistä ja muista kivihiilestä valmistetuista kiinteistä polttoaineista 21 markkaa tonnilta;
 - 11) ruskohiilestä ja ruskohiilibriketeistä 21 markkaa tonnilta;
 - 12) kivihiilestä tai ruskohiilestä valmistetusta koksista tai puolikoksista 19 markkaa tonnilta;
 - 13) maakaasusta 1,31 penniä normaalikuutiometrilta; sekä
 - 14) kaupunkikaasusta sekä propaanista, butaanista ja muista tullitariffin nimikkeeseen 27.11 kuuluvista maaoiljykaasuista sekä kaasumaisista hiilivedyistä 2,42 penniä kilolta.
- Nestemäiseen polttoaineeseen lisätystä apuainesta on suoritettava polttoaineveroa samojen perusteiden mukaan kuin siitä nestemäisestä polttoaineesta, johon apuainetta on lisätty.
- Maassa valmistettujen 1 momentissa tarkoitettujen polttoaineiden valmistajalle tai varastossapitäjälle maksuunpannusta polttoaineveron määrästä vähennetään korvauksena varastossapitäjien varastoihin tai kulutukseen tapahtuvista kuljetuksista moottoribensiinin osalta 0,40 penniä ja dieselöljyn osalta 0,37 penniä litralta.

5 §.

Vero määrätään:

- 1) maassa valmistetun polttoaineen valmistajalle ja varastossapitäjälle niiden määrien perusteella, jotka verovelvollisen kirjanpidon mukaan on verokauden aikana luovutettu verolliseen kulutukseen;
- 2) verovelvollisen omaan kulutukseen verokauden aikana otetuista polttoaineista käyttöön otettujen määrien perusteella; sekä
- 3) edellä 3 §:n 4 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa verokauden aikana muuhun

kuin verottomaan tarkoitukseen käytettyjen tai verotettavaan polttoaineeseen lisättyjen määrien perusteella.

Verottomuus ja veronalennus.

6 §.

Verotonta on:

- 1) maassa valmistettu polttoaine, joka vie-dään maasta taikka siirretään vapaa-alueelle tai tullivarastoon;
- 2) maahan tuotu polttoaine, milloin se maahan tuotaessa on tulliton muun säädöksen kuin tullitariffilain (360/80) tai muun sopimuksen kuin tulleja koskevan kansainvälisen sopimuksen perusteella, jollei tarkoitettussa säädöksessä tai sopimuksessa ole toisin säädetty tai määrätty;
- 3) polttoaine, joka luovutetaan tulliverolain (575/78) 16 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun käyttöön;
- 4) maassa valmistettu polttoaine, jota vastaava ulkomailta tuotu polttoaine on 2 kohdan ja tulliverolain 15 §:n 2 kohdan perusteella verotonta;
- 5) polttoaineen myynti tai muu luovutus varastossapitäjän verottamattoman polttoaineen varastoon tai valtion varmuusvarastoon samoin kuin verottamattoman polttoaineen varastoon tapahtuva maahantuonti;
- 6) valtioneuvoston määräämillä ehdoilla polttoaine, joka käytetään energianlähteenä tässä laissa tarkoitettun polttoaineen valmistukseen;
- 7) valtioneuvoston määräämillä ehdoilla polttoaine, joka käytetään teollisessa tuotannossa raaka- tai apuaineena taikka välittömästi ensikäytössä tavaran valmistuksessa; sekä
- 8) tullihallituksen määräämillä ehdoilla maassa valmistettu polttoaine, joka luovutetaan ulkomaanliikenteessä olevan aluksen, ilma-aluksen tai kulkuneuvon tahi Suomen aluevesien ulkopuolella pyyntiä harjoittavan kalastusaluksen polttoaineeksi.

7 §.

Teollisessa tuotannossa polttoaineena käytetävistä moottoribensiinistä suoritettava polttoainevero alennetaan valtioneuvoston määräämillä ehdoilla samaksi kuin kevyestä polttoöljystä suoritettava polttoainevero.

Milloin dieselöljyä on käytetty linja-autoliikenteessä, on linja-autoliikenteen harjoittajalla

oikeus liikennekustannusten alentamiseksi saada hakemuksesta dieselöljyn hintaan sisältyvää veroa vastaava määrä joko kokonaan tai osittain palautuksena sen mukaan kuin valtioneuvosto määrää.

Mitä valmisteverotuslaissa (558/74) on säädetty veronoikaisusta, jälkiverotuksesta ja veronkorotuksesta, koskee soveltuvin osin 2 momentissa tarkoitettuja veronpalautuksia.

8 §.

Valmistajalla tai varastossapitäjällä on oikeus vähentää verokaudelta suoritettavasta polttoaineeverosta asianomaisen verokauden aikana valmistuspaikalle tai varastossapitäjän varastoon palautetun polttoaineen veroa vastaava määrä.

9 §.

Milloin maassa valmistettuja polttoaineita siirretään vapaa-alueelta tai tullivarastosta kotimaan kulutukseen, on polttoaineeverosta, verottomuudesta ja veron palauttamisesta voimassa, mitä maahan tuotujen polttoaineiden osalta on tässä laissa säädetty tai tämän lain nojalla määrätty.

Mitä 1 momentissa on säädetty, sovelletaan myös maassa valmistettuihin vapaa-alueella tai tullivarastossa kulutettuihin polttoaineisiin, samoin kuin niissä todettuun varaston vajaukseen.

10 §.

Milloin polttoaine, josta vero on suoritettu, on viety maasta tai siirretty vapaa-alueelle tai tullivarastoon taikka luovutettu 6 §:n 2—5 tai 7 kohdassa mainittuun tarkoitukseen, on viejällä, luovuttajalla, siirtäjällä tai käyttäjällä oikeus saada hakemuksesta suoritettua veroa vastaava palautus.

Palautusta on haettava piiritullikamarilta kolmen kuukauden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona polttoaine on viety, siirretty tai luovutettu 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Erinäiset säännökset.

11 §.

Kun eduskunnalle on annettu esitys tämän lain muuttamisesta, valtioneuvostolla on oikeus määrätä, että polttoaineesta kannetaan esityksen mukainen vero.

Jos 1 momentin mukaan suoritettu vero on suurempi kuin sittemmin vahvistettu vero, on erotusta vastaava määrä palautettava hakemuksesta verovelvolliselle.

12 §.

Maassa valmistetusta polttoaineesta kannettavan polttoaineeveron määräämisestä, suorittamisesta, maksuunpanosta ja muutoksenhausta sekä muutoinkin on, jollei tässä laissa toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä valmisteverotuslaissa tai sen nojalla on säädetty tai määrätty.

13 §.

Maahan tuodusta polttoaineesta sekä valtion varmuusvarastosta otetusta, maassa valmistetusta nestemäisestä polttoaineesta kannettavan polttoaineeveron suorittamisesta samoin kuin maahantuonnin yhteydessä toimitettavasta polttoaineiden verotuksesta muutoinkin on, jollei tässä laissa toisin säädetä, soveltuvin osin voimassa, mitä tullista on säädetty tai määrätty.

Tullilain (573/78) 28 §:n säännöksiä ei sovelleta tullattaessa maahan tuotua nestemäistä polttoainetta varastossapitäjän verottamattoman polttoaineen varastosta.

14 §.

Veronalaista nestemäistä polttoainetta ei saa maassa valmistaa eikä valmistajan tai varastossapitäjän lukuun säilyttää muualla kuin piiritullikamarille ilmoitetulla valmistuspaikalla ja 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettussa varastossa.

Polttoainetta, joka siirretään käytettäväksi muun polttoaineen valmistukseen, ja tällaisesta polttoaineesta valmistettua polttoainetta ei saa säilyttää eikä valmistaa muissa kuin asianmukaisesti ilmoitetuissa paikoissa tai varastoissa.

Nestemäisten polttoaineiden kauppaa harjoittava liike saa lisätä nestemäiseen polttoaineeseen apuaineita tai väriaineita ainoastaan piiritullikamarin luvalla ja määräämillä ehdoilla.

15 §.

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. Asetuksella voidaan myös säätää tarkemmista ehdoista ja rajoituksista, jotka koskevat oikeutta pitää nestemäistä polttoainetta verottamattoman polttoaineen varastossa.

16 §.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Tätä lakia sovelletaan polttoaineeseen, joka 1 momentissa mainittuna päivänä tai sen jälkeen viedään valmistuspaikalta tahii valmistajan tai varastossapitäjän verottamattoman polttoaineen varastosta tahii valtion varmuusvarastosta taikka luovutetaan tullivalvonnasta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

17 §.

Tällä lailla kumotaan polttoaineiden valmisteverosta 19 päivänä huhtikuuta 1974 annettu laki (300/74) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Edellä 1 momentissa mainittua lakia on kuitenkin sovellettava, milloin nestemäinen polttoaine on viety valmistuspaikalta tahi valmistajan

tai varastossapitäjän verottamattoman polttoaineen varastosta tahi valtion varmuusvarastosta taikka luovutettu tullivalvonnasta ennen tämän lain voimaantuloa.

Poiketen siitä, mitä 12 §:ssä on säädetty valmisteveron suorittamisesta, nestemäisten polttoaineiden valmistajan on vuoden 1981 aikana maksettava verokaudelta suoritettava polttoainevero viimeistään verokautta toiseksi seuraavan kalenterikuukauden viimeisenä päivänä.

2.

Laki

liikevaihtoverolain 3 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 5 päivänä joulukuuta 1963 annetun liikevaihtoverolain 3 §:n 1 momentin f kohta, sellaisena kuin se on 25 päivänä marraskuuta 1977 annetussa laissa (841/77), näin kuuluvaksi:

3 §.

Verotonta on seuraavien tavaroiden myynti ja maahantuonti:

f) kivihiili, briketit ja muut kivihiilestä valmistetut kiinteät polttoaineet, ruskohiili, ruskohiilibriketit, kivihiilestä, ruskohiilestä tai turpeesta valmistettu koksi ja puolikoksi, raa'at maaöljyt ja bitumisista kivennäisistä saadut raa'at öljyt, moottoribensiini, lentobensiini, moottoripetroli, lentopetroli, valopetroli, dieselöljy, kevyt ja raskas polttoöljy samoin kuin maakaasu sekä propaani, butaani ja muut

tullitariffin nimikkeeseen 27.11 kuuluvat maaöljykaasut ja kaasumaiset hiilivedyt, ei kuitenkaan silloin, kun niiden myynti tai maahantuonti tapahtuu alle viiden litran vetoisissa vähittäismyyntipakkauksissa, sekä tullitariffin nimikkeeseen 84.59 kuuluvat ydinvoima-aine-elementit.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Sitä sovelletaan, milloin myyty tavara on toimitettu tai luovutettu tullivalvonnasta sanottuna päivänä tai sen jälkeen.

Helsingissä 19 päivänä syyskuuta 1980.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Ministeri *Pirkko Työläjäarvi*

Laki

liikevaihtoverolain 3 §:n muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 5 päivänä joulukuuta 1963 annetun liikevaihtoverolain 3 §:n 1 momentin f kohta, sellaisena kuin se on 25 päivänä marraskuuta 1977 annetussa laissa (841/77), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki.

3 §.

Verotonta on seuraavien tavaroiden myynti ja maahantuonti:

f) kivihiili, briketit ja muut kivihiilestä valmistetut jähmeät polttoaineet, ruskohiili, ruskohiilibrikitit, kivihiilestä, ruskohiilestä tai turpeesta valmistettu koksi ja puolikoksi, raa'at maaöljyt ja bitumisista kivennäisistä saadut raa'at öljyt, moottoribensiini, *teollisuusbenssiini, raskasbenssiini ja muu sen kaltainen tullitariffin nimikkeeseen 27.10 kuuluva kevytöljy tai kevytöljyvalmiste*, lentobensiini, moottoripetrooli, lentopetrooli, valopetrooli, dieselöljy, kevyt ja raskas polttoöljy *sekä muu tullitariffin nimikkeeseen 27.10 kuuluva nestemäinen polttoaine* samoin kuin maakaasu sekä propaani, butaani ja muut tullitariffin nimikkeeseen 27.11 kuuluvat maaöljykaasut ja kaasumaiset hiilivedyt, eivät kuitenkaan silloin, kun niiden myynti tai maahantuonti tapahtuu alle viiden litran vetoisissa vähittäismyyntipakkauksissa, sekä tullitariffin nimikkeeseen 84.59 kuuluvat ydinvoima-aine-elementit.

Ehdotus.

3 §.

Verotonta on seuraavien tavaroiden myynti ja maahantuonti:

f) kivihiili, briketit ja muut kivihiilestä valmistetut *kiinteät* polttoaineet, ruskohiili, ruskohiilibrikitit, kivihiilestä, ruskohiilestä tai turpeesta valmistettu koksi ja puolikoksi, raa'at maaöljyt ja bitumisista kivennäisistä saadut raa'at öljyt, moottoribensiini, lentobensiini, moottoripetrooli, lentopetrooli, valopetrooli, dieselöljy, kevyt ja raskas polttoöljy samoin kuin maakaasu sekä propaani, butaani ja muut tullitariffin nimikkeeseen 27.11 kuuluvat maaöljykaasut ja kaasumaiset hiilivedyt, *ei* kuitenkaan silloin, kun niiden myynti tai maahantuonti tapahtuu alle viiden litran vetoisissa vähittäismyyntipakkauksissa, sekä tullitariffin nimikkeeseen 84.59 kuuluvat ydinvoima-aine-elementit.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Sitä sovelletaan, milloin myyty tavara on toimitettu tai luovutettu tullivalvonnasta sanottuna päivänä tai sen jälkeen.
